ולימו חייב אלא אחת בפני ב"ד. אם הסביעה בב"ד: שלא עשה בו משבע. מפי לחכים כנסבע עצמו ולקמן מפרש לה לטולה: או לא ביטוי. "לא" נפקא לי' הסבע לבטל להרע לא להיטיב": שכן חטאת מחטאת. בסמיכה כתיב "מחטאת" לג"ש: עדות ובלוי בחטאת, אבל שבועת הדורה אור הפקדון בחסם: שכן חטא"ת כמזי"ד תבעי"ה וכפרי"ה [ועברי"ה]. סימן הוא שכן "חטא" "חטאת-מחטאת" ובשליכן חייב על המזיד לבל ביטוי כתיב בה "ועטלם": תבעיה וכפריה. עדות ופקדון בחין ע"י מעטה וכפירה מה שאין כן בשבועת ביטוי: ועבריה. עדות ופקדון שתיהן השבועות לעבר לבל ביטוי עיקרה להבא: חטא"ת שירד"ה לחומ"ש. סימן הוא עדות וביטוי שניהן בחטאת ובעולה ויורד ואין בהם חומש לאשמי עדות ופקדון שהוא בחסם ובקרבן קבוע ומוסיף עליו חומש בדכתיב (ויקרא ה) "וסילם אותו ברחסו וחמשתיו יוסף עליו": אמוראין דר"א סמיך. דאינו אלא בתביעת ממון ומתביעת ממון גופה קאמר יש מהן שהוא חייב ויש מהן שהוא פטור: מאי ביניייסו. הי מינהו תביעת ממון דפטור ר"ע ומחייב בהו ר"א: ערי"א חייבין. דגבי הסבת גזילה שמעו' ליה לקמן (דף לז:) דמיחייב הסבה על גזילת קרקע וקס"ד דהוא הדין לשבועת הפקדון לו לשבועת העדות: ולר' יוחנן דאמר משביע עדי קרקע פטור אפי' לר"א. וכן לשבועת הפקדון לקמן היא בפ' שבועת הפקדון (שם): איכא ביניייסו אלי קרקע. לר"א חייבין וכן בשבועת הפקדון דשמעינן ליה דדרים פרשת שבועת הפקדון בריבוי ומיעוטי גבי "והשיב את הגזלה" והא דאמרינן בכתובות (דף מב.) גבי פקדון יצאו אלו שהם קנס דלא כר"א: לימא ר' יוסי הגלילי. דאמר אין עדות מתקיימת אלא בראיה וידיעה חוץ מעדות ממון: ליה ליה דרבי אחא. דדאין ומחייב בדמי כגון גמל האוחר בין הגמלים דמחייב ליה בלא ראיה בדמי: האוחר. בעוטו ברגליו ולא נראה בשבא ליזקק לנקיבה הוא נלאם ומכה ברגליו גמלים שבסיבותיו ולשון 'אוחר' נופל בתשמיש גמלים דתניא בבכורות (דף ח.) גמל אחור כנגד אחור: דאי אית ליה דר' אחא. דדאין בדמי: דיני נפשות נמי משכחת לה. דמתקיימת בלא ראיה כגון הא דשמעון בן שטח דאי דיינת ליה בדיני ממונות גבי גמל משוס 'דבידוע שזה הרגו' ה"ל בידוע שזה הרגו: אלא אית ליה דר' אחא. דדאין בדמי: דיני נפשות נמי משכחת לה. דמתקיימת בלא ראיה כגון הא דשמעון בן שטח דאי דיינת ליה בדיני ממונות גבי גמל משוס 'דבידוע שזה הרגו' ה"ל בידוע שזה הרגו: אלא אית ליה דר' אחא. אם ראה שהרג אדם ואינו יודע מי הוא ההרוג מי מצי מסהיד עליה, מי לא בעי למידע כו': קסבר ר' יוסי הגלילי. מילתא בתפי נפשה היא והכי קאמר מדקאמר ר' יוסי הגלילי "אין שבועת העדות אלא בעדות המתקיימת בראיה בלא ראיה ולאיה בלא ראיה ולא ידיעה" ס"מ דס"ל משביע עדי קנס לאונס ומפתה וכפרו פטורין: נהי דידיעה בלא ראיה. אשכחן לה, ראיה בלא ידיעה. מי לא בעי מידע נכרית בעל-בת ישראל בעל, בתולה בעל-בעולה יתיב רב המנונא קמיה דרב יהודה ויתיב רב יהודה וקא מיבעיא ליה: כמה מניתיך בפני פלוני ופלוני ועדים

כל אחת ואחת בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד, אינו מדבר אלא בתביעת ממון, עדות שלא עשה בה נשים כאנשים קרובים כרחוקים פסולין כבשרים ואינו חייב אלא אחת בפני ב"ד אינו דין שלא יהא מדבר אלא בתביעת ממון, כה לפקדון שכן לא עשה בו משבע כנשבע ומזיד. תאמר בעדות שכן עשה בה משבע כנשבע ומזיד כשוגג ת"ל *"חטאת-חטאת" לגזירה שוה: נאמר כאן "חטאת" ונאמר להלן "חטאת" מה להלן אינו מדבר אלא בתביעת ממון אף כאן אינו מדבר אלא בתביעת ממון. מתקיף לה רבה בר עולא °או אם "ביטוי" יוכיחו שהן אוין ויש עמהן שבועה ואין עמהן כהן, ומדברים שלא בתביעת ממון? מסתברא מפקדון הוה ליה למילף שכן "חטאת-מחטאת" אדרבה מביטוי ה"ל למילף שכן חטאת מחטאת, אלא מסתברא מפקדון ה"ל למילף שכן "חטאת" במזיד תבעיה וכפריה ועבריה אדרבה מביטוי הוה ליה למילף? שכן: חטאת, שירדה להחמש? נפישין: ר"ש אומר °והיה כי יאשם לאחת מאלה יש מאלה שהוא חייב ויש מאלה שהוא פטור הא כיצד: תבעו ממון חייב תבעו ד"א פטור. איפוך אנא? ר"ע אאואין דר"א סמיך מאי ביניייהו-בין ר"א ובין ר"ע: אבא ביניייהו משביע עדי קרקע לר"א חייבין לר"ע פטורין *ולר' יוחנן דאמר התם "משביע עדי קרקע אפי' לר"א פטורין הכא מאי איכא בין ר"א לר"ע אבא ביניייהו עדי קנס לר' יוסי הגלילי אומר "והוא עד או ראה או ידע" בעדות המתקיימת בראיה בלא ידיעה, ובידיעה בלא ראיה, הכתוב מדבר א"ל רב פפא לאביי לימא ר' יוסי הגלילי הא דתניא *דלית ליה לר' אחא *דתניא ר' אחא אומר גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרגו בצידו בידוע שזה הרגו דאי אית ליה דר' אחא, בדיני נפשות נמי משכחת לה, כר"ש בן שטח *דתניא אר"ש בן שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם מטפטף והרוג מפרפר אמרתי לו 'רשע מי הרגו-לזה או אני או אתה אבל מה אעשה שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת" אלא המקום יפרע ממך' אמרו: לא זזו משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא אית ליה דרבי אחא בשלמא 'ידיעה בלא ראיה' משכחת לה אלא 'ראיה בלא ידיעה' היכי משכחת לה-מי לא בעי מידע 'אם עובד כוכבים הרג או ישראל הרג, אם אדם הרג או שור הרג' אלא שלם הרג, ש"מ קסבר ר' יוסי הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי ס"ד חייב המשביע עדי קנס פטור. דאי ס"ד חייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתיך לך בפני פלוני ופלוני והלת

מלבד (מדרש) קושיות נסתרות לדאון על עדות מה"ק דגם בעדות מביטוי ביטוי בקבלת עדות מאמון

תשובות (דאין לדאוד עדות מביטוי אלא מפקדון)

מלבד "איכא ביניהון הקנית בין לא זרא

נוטאל איכא ביניהון אין חיוב בכל עדות אלא בעדות מאמון ולא בעדות נפשות (כאין נ"ח) דיין לחמאן אוסר עדות ב) בראיה בלי ידיעה ב) בידיעה בלי ראיה. וכמו מעלה מהפסוק. אז ראה אין ידע מעשה בלא ראה אבל אסורות בלא ראה ביד אסורות לדון

נוטאל אבל אין אסורות לקיים בלי ראיה על בי ראיה בלי ידיעה (כדאמרו בגמרא)

ע א מיי' פ"ח מהלכות נזקי ממון הלכה יד סמג עשין סה עוש"ע תו"מ סימן תח סעיף ב:

רבינו חננאל

או אם ביטוי יוכיחו שנאמר או נפש כי תשבע לבטא בשפתים. שהן אוין ויש בהן שבועה ואין בהן כהן ומדברין שלא בתביעת ממון כו'. תחטא תחטא לג"ש נאמר כאן ונפש כי תחטא [ושמעה קול אלה ונאמר להלן נפש כי תחטא] ומעלה מעל בה' וגו' מה להלן תביעת ממון אף כאן תביעת ממון. אדרבה מביטוי הוה ליה למילף. שכן תרוייהו חטאת לאפוקי פקדון דאשם הוא. ופרקינן מסתברא מפקדון הוה ליה למילף. שכן תרוייהו תחטא תחטא כתיב בהו. ושניהן מביאין על הזדון כשוגג כדתנן בברייתא. ד' מביאין על הזדון כשוגג ויש להן תובעין לזה ולזה ושניהן עברו על מצוה. למעוטי שבועת ביטוי דלית לה חבר. מהני. אדרבה מביטוי הוה ליה למילף. שכן שבועת ביטוי ושבועת העדות ישנן שתיהן בקרבן עולה ויורד ואין בהן חומש ותרוייהו כתיב בהו (חס חס) למעוטי פקדון דליתיה בעולה ויורד ואית ביה חומש [ואשם] ורחינן הנך דפקדון נפישי דהני ארבע והני תלת: ר' עקיבא אומר כתיב והיה כי יאשם לאחת מאלה. יש מאלה [שחייב] ויש מאלה שפטור. הא כיצד תבעו ממון חייב תבעו בדבר אחר פטור. איפוך אנא. ר' עקיבא נמי על אוין דרבי אליעזר סמיך לה ובעדי קרקע פליגי. לרבי אליעזר חייבין לרבי עקיבא פטורין: רבי יוסי הגלילי אומר והוא ער או ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה ובידיעה. מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני בלא ראיה. מנה הודית לי בפני פלוני ופלוני. וכי האי גוונא לא משכחת לה אלא בתביעת ממון. לימא ליה לרבי יוסי הגלילי הא דתניא ר' אחא אומר גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצדו בידוע שזה הרגו (דאית) [דאי אית] ליה בדיני נפשות נמי משכחת לה כגון מעשה דשמעון בן שטח שראה אחד רץ אחר חבירו לחורבה ורץ אחריו ומצא אחד הרוג מפרפר ודם מטפטף כו' הנה רבע שורא' זה הרגו. אבל בראית העין לא ראה. דאמר אבא אפילו תימא דאמרינן אפילו תימא אית ליה. בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה כי האי גוונא אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה לא בעי מידע עובד כוכבים הרג או ישראל הרג שלם הרג או טרפה הרג. ש"מ קסבר ר' יוסי הגלילי

מנושבע כנשבע ומזיד כשוגג. ולימא למימר דהיא גופה מילף בק"ו דאיכא למימר שבועת ביטוי יוכיח ומיהו במה מלינו מלי גמר לה וגרלה דהיינו הא דפריך לקמן ליגמר נמי שבועת פקדון משבועת העדות למושבע מפי אחרים וכ"מ אדרבה מילף מביטוי מסתברא דאיכא למילף טפי מעדות שכן חטא תבעיה כפריה ועבריה: ה"ג תבעיה כפריה ועבריה. ואית דל"ג ועבריה משוס דשבועת ביטוי איתא [נמי] לעבר לר"ע ול"ג דא"כ תבעיה וכפריה תרי מילי נינהו מדקאמר הכך נפישן ולקמן בשמעתין מוכח דחדא היא דפריך אדרבה מעדות ה"ל למילף שכן חטא הדיוט בשבועה תבעיה וכפריה ואותן ומשני הכך נפישן ואי חשיבי בתרי אם כן לא נפישן:

דאי אית ליה דר' אחא בדיני נפשות נמי משכחת לה. משמע הכא דר' אחא אית ליה אומדנא בדיני נפשות ותימה דכפי אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לז.) גבי כילד מאיימין על דיני נפשות שמא תאמרו מאומד ראיתם ודייק בגמ' (שם): הא בדיני ממונות *אמרינן כמאן כר' אחא כו' ומשמע דלא אייתי רבי אחא בדיני נפשות וי"ל דודאי מעיקרא דס"ד דלא מיהוקים כרבנן ע"כ מוקי לה כר' אחא ואית לן למימר דלא אייתי אלא בדיני ממונות דוקא ולא בדיני נפשות כי היכי דתיהוקים מתני' כוותיה אבל לפי המסקנא דמוקי לה כרבנן מ"ל דר' אחא אית ליה אומדנא אפי' בדיני נפשות אבל עוד תימה דמשמע משוס דאית ליה בדיני ממונות אית ליה נמי בדיני נפשות וא"כ אפי' ליתיה דר' אחא *דתניא אר"ש בן שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם מטפטף והרוג מפרפר אמרתי לו 'רשע מי הרגו-לזה או אני או אתה אבל מה אעשה שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת" אלא המקום יפרע ממך' אמרו: לא זזו משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא אית ליה דרבי אחא בשלמא 'ידיעה בלא ראיה' משכחת לה אלא 'ראיה בלא ידיעה' היכי משכחת לה-מי לא בעי מידע 'אם עובד כוכבים הרג או ישראל הרג, אם אדם הרג או שור הרג' אלא שלם הרג, ש"מ קסבר רבי יוסי הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי ס"ד חייב המשביע עדי קנס פטור. דאי ס"ד חייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני והלת

ומאי דאמרינן אפי' לר"א פטורין. ולר' יוחנן דאמר משביע עדי קרקע אפי' לר"א פטורין הכא מאי איכא בין ר"א לר"ע אבא ביניייהו עדי קנס לר' יוסי הגלילי אומר "והוא עד או ראה או ידע" בעדות המתקיימת בראיה בלא ידיעה, ובידיעה בלא ראיה, הכתוב מדבר א"ל רב פפא לאביי לימא ר' יוסי הגלילי הא דתניא ר' אחא אומר גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרגו בצידו בידוע שזה הרגו דאי אית ליה דר' אחא, בדיני נפשות נמי משכחת לה, כר"ש בן שטח דתניא אר"ש בן שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם מטפטף והרוג מפרפר אמרתי לו 'רשע מי הרגו-לזה או אני או אתה אבל מה אעשה שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת" אלא המקום יפרע ממך' אמרו: לא זזו משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא אית ליה דרבי אחא בשלמא 'ידיעה בלא ראיה' משכחת לה אלא 'ראיה בלא ידיעה' היכי משכחת לה-מי לא בעי מידע 'אם עובד כוכבים הרג או ישראל הרג, אם אדם הרג או שור הרג' אלא שלם הרג, ש"מ קסבר רבי יוסי הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי ס"ד חייב המשביע עדי קנס פטור. דאי ס"ד חייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני

גליון הש"ס רש"י ד"ה שכן חטאת וכו' חטאת לג"ש. תמוה לי הא קאי על ר"מ דלא יליף מחטאת חטאת. וגם אם הוי ג"ש איך אמרינן עלה דאדרבה מביטוי הו"ל למילף שכן חטאת מחטאת וגם מה צריך ר"ש לגמרא דאותן כיון דיליף מג"ש דחטאת. ולזה היה נראה בפשוטו דמה דאמרינן שכן חטאת חטאת הייינו דומה יותר לפקדון כיון דבסיכה כתיב חטאת וכדאמרינן עלה אדרבה מביטוי שכן חטאת מחטאת הייינו דומה יותר לביטוי. ודברי רש"י צע"ג: